

En utredning om hur studerande på Arcada sparar och investerar

Senja Elovaara

Examensarbete
Bachelor's degree in Business Administration
2014

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Företagsekonomi
Identifikationsnummer:	4480
Författare:	Senja Elovaara
Arbetets namn:	En utredning om hur studerande på Arcada sparar och investerar
Handledare (Arcada):	Thomas Finne
Uppdragsgivare:	-
<p>Sammandrag:</p> <p>Detta examensarbete undersöker Arcadastuderandes besparingar och placeringar. Syftet med arbetet är att få en uppfattning om hur Arcadas studerande sparar, huruvida de sparar regelbundet och orsakerna bakom. Undersökningen kommer dessutom att utreda hur bra Arcadastuderande känner till olika besparings- och placeringsalternativ, samt hur riskbenägna de är. Arbetet är avgränsat till att fokusera på Arcadastuderande och genom att diskutera endast de mest allmänna besparings- och placeringsprodukterna. Teoridelen handlar om olika placerings- och besparingsalternativ, risk, riskmått, diversifiering och placeringsprofiler. Utgående från undersökningens teoridel gjordes frågeformuläret.</p> <p>Undersökningen var av kvantitativ karaktär. Frågeformuläret delades ut i Arcada Yrkes högskolans utrymmen, eftersom tillgängligheten av respondenter ansågs vara bäst där. Allt som allt samlades in 57 stycken svar, som sedan analyserades på Microsoft Office Excel-programmet. Resultaten visade att till och med 70 procent sparar för tillfället och i allmänhet har Arcadastuderande en bra kännedom över olika besparings- och placeringsalternativ. Det mest allmänna sättet att spara är att spara i bankdepositioner medan placeringsobjekt med hög risk ansågs vara minst intressanta placerings- och besparingsalternativ. Resultatet visade att vid valet av olika besparingsprodukter uppskattades säkerhet och riskfrihet mest.</p>	
Nyckelord:	Besparingar, placeringar, studerande, risk, diversifiering
Sidantal:	44
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Business Administration
Identification number:	4480
Author:	Senja Elovaara
Title:	A study- how the students in Arcada save and invest
Supervisor (Arcada):	Thomas Finne
Commissioned by:	-
<p>Abstract:</p> <p>This bachelor's degree thesis studies how the students in Arcada save and invest their money. While the purpose is to get an overall understanding how the students save, do they save regularly and if not, why not. The research will as well investigate how well students in Arcada know the different investment and savings options that are on the market and how much risk they are willing to take when it comes to their own investments. The study was narrowed down automatically when it was decided to focus on the students in Arcada and only to bring up the most common saving and investment options. The theory part in this study deals with these most common saving and investment methods. Subjects like risk, the measurement of risk, diversification and investment profile will be discussed also in the theory part. The study was carried out as a quantitative survey and the questionnaire was constructed out of the theory and later distributed in Arcada University of Applied Sciences. In total the questionnaire was answered by 57 people and the results were analyzed on Microsoft Excel. The results show that 70 percent do save money currently and in overall the students in Arcada had a good knowledge of the different savings and investment alternatives. The most common way of saving was trough a bank deposit while the products with the most risk were seen as less attractive. When choosing between different savings and investment objects, safety and risk-freedom was seen as the most important.</p>	
Keywords:	Savings, investments, students, risk, diversification
Number of pages:	44
Language:	Swedish
Date of acceptance:	

OPINNÄYTE	
Arcada	
Koulutusohjelma:	Taloushallinto
Tunnistenumero:	4480
Tekijä:	Senja Elovaara
Työn nimi:	Arcadan oppilaiden säästö ja sijoitus tottumukset
Työn ohjaaja (Arcada):	Thomas Finne
Toimeksiantaja:	-
<p>Tiivistelmä:</p> <p>Tämän opinnäytetyö selvittää miten Arcada Ammattikorkeakoulun opiskelijat säästävät ja sijoittavat. Tarkoituksena on saada selville miten he säästävät, säästävätkö he säännöllisesti ja jos he eivät säästä miksi eivät. Tutkimus tulee myös selvittämään miten hyvin Arcadan opiskelijat tuntevat eri säästämisen ja sijoittamisen tuotteita sekä miten paljon he ovat valmiita ottamaan riskiä. Työ on rajattu automaattisesti kun on päätetty tutkia Arcada Ammattikorkeakoulun opiskelijoiden säästö ja sijoitus tottumuksia sekä työn aikana tullaan keskittymään ainoastaan tavallisimpiin säästö ja sijoitustuotteisiin. Teoria käsittelee näitä tyypillisimpiä säästö ja sijoitus kohteita sekä riskiä, riskin mittaamista, hajauttamista sekä sijoittajaprofiilia.</p> <p>Tämä työ on toteutettu kvantitatiivisena kyselytutkimuksena jonka teoria osuudesta laadittiin kyselylomake. Kyselylomake jaettiin Arcada ammattikorkeakoulun tiloissa ja yhteensä saatiin kerättyä 57 vastausta jotka myöhemmin analysoitiin Microsoft Excel-ohjelman avulla. Tutkimustulokset osoittivat että jopa 70 prosenttia vastanneista säästää tällä hetkellä ja yleisesti ottaen Arcadan opiskelijoilla oli hyvä näkemys eri säästämisen ja sijoittamisen tuotteista. Tavallisin tapa säästää oli pankkitilille. Kun taas tuotteet, joilla oli enemmän riskiä, nähtiin vähiten houkuttelevana. Tulokset osoittivat myös että eri sijoitustuotteita valittaessa turvallisuus ja riskittömyys olivat tärkein kriteeri.</p>	
Avainsanat:	Säästäminen, sijoittaminen, opiskelija, riski, hajauttaminen
Sivumäärä:	44
Kieli:	Ruotsi
Hyväksymispäivämäärä:	

INNEHÅLL

1	Inledning.....	8
1.1	Syfte	9
1.2	Problemformulering	9
1.3	Avgränsning.....	10
2	Arbetets uppbyggnad	11
3	Sparande	11
3.1	Transaktionskonto, sparkonto och placeringskonto	12
3.1.1	<i>Tidsbundet räntekonto.....</i>	<i>13</i>
3.2	BSP-konto	14
3.3	Försäkringssparande, pensionsförsäkring och pensionssparande.....	15
4	Placeringar	16
4.1	Fonder	16
4.1.1	<i>Korta och långa räntefonder.....</i>	<i>17</i>
4.1.2	<i>Aktiefonder och blandfonder</i>	<i>18</i>
4.2	Aktier	18
4.3	Mass- och indexlån.....	19
5	Placerarprofil och plan av placeringar	19
5.1	Investerarens risktagande	20
5.2	Diversifiering och portföljteori	21
5.3	Risk och måttet av risken	21
5.4	Valet mellan olika investerings alternativ	22
6	Metod.....	23
6.1	Val av metod.....	24
6.2	Presentation av respondenter	24
6.3	Tillvägagångssätt och utförande	25
6.4	Undersökningens validitet och reliabilitet	26
7	Resultatredovisning.....	27
7.1	Bakgrundsfrågor	27
7.2	Sparar du? Hur? Till vad?	28
7.3	Kännedom av de olika besparingsalternativen	30
7.4	Uppskattning, risk och information	32
8	Analys.....	34

8.1	Hur och till vad sparar studerande på Arcada?.....	34
8.2	Hur bra känner Arcadastuderande olika besparings- och placeringsalternativ?.....	35
8.3	Hur länge är de färdiga att spara?.....	35
8.4	Vad uppskattar studerande då de funderar på olika alternativ inom sparande och placeringar? Vågar de ta risk?	36
8.5	Jämförelse mellan tidigare liknande undersökningar	36
9	Diskussion och slutsatser	37
	Källor.....	39
	Bilagor	42

Figurer

Figur 1. Examensarbetets problemformulering.....	10
Figur 2. Utdelning av respondenterna enligt utbildningsprogram.....	25
Figur 3. Ålder fördelning mellan respondenterna.	27
Figure 4. En fördelning om tillfällig besparing mellan kvinnor och män.	28
Figur 5. Kännedom över olika besparings och placerings alternativ mellan alla respondenter.	31
Figur 6. En uppdelning i procent hur länge studerande på Arcada vore beredda att spara i olika besparings- och placeringsalternativ.	32
Figure 7. Vad respondenterna uppskattar mest vid valet mellan olika besparings och placerings alternativ.....	33
Figur 8. Hur benägna respondenterna är att ta risk.....	33

Tabeller

Tabell 1. En tabell över räntan som olika banker erbjuder på ett belopp av 10 000 euro (Kauppalehti, 2014).....	13
Tabell 2. En jämförelse mellan olika investeringsalternativ (Möttölä 2008, s.17).	23
Tabell 4. En fördelning mellan män och kvinnor om de har besparingar från tidigare..	29
Tabell 5. Respondenternas svar vad de sparar för.	29
Tabell 6. Hur respondenterna fått information över de olika besparingsalternativen. ...	34

1 INLEDNING

Syftet med detta arbete är att få en uppfattning om hur studerande på Arcada sparar och placerar sina pengar genom en enkät undersökning. Finansbranschens Centralförbund, (FC), årliga rapport, om besparingar, placeringar och krediter, berättas att endast 14 procent av Finlands befolkning planerar sin egen ekonomi på långt sikt. I rapporten konstateras det också att personer under 25 år planerar sin ekonomi i mycket kortare perioder, 60 procent av dessa planerar sin ekonomiska framtid endast 3 månader framåt medan var sjunde person under 18 år inte alls planerar sin ekonomiska framtid (Finanssialan Keskusliitto, 2013). Rapporten, som publiceras av Finansbranschens Centralförbund, behandlar krediter och betalningsmedel och dess syfte är att undersöka finländarnas användning av pengar. Medan mitt arbete är avgränsat genom att endast fokusera på hur studerande på Arcada besparingar och investerar.

Med att spara avses att en person avstår från att konsumera en del av sin inkomst och regelbundet deponerar en viss summa pengar i olika sparobjekt (Eklund 2012, s. 131). Att spara betyder dessutom att efter alla utgifter, finns det pengar kvar att använda. Det finns flera olika sätt att spara på, till exempel bankdepositioner, kontant, aktier och försäkringssparande.

Då en avkastning på en kapitalinsats förväntas i framtiden, kallas det för en investering. Kapitalinsatsen kan vara pengar eller andra resurser, till exempel guld. Avkastningen är en ersättning för två saker: det finns ingen garanti att det placerade investeringen fås tillbaka och kapitalinsatsen har inte varit i investerarens egen användning under placeringsperioden. Investeringens mål är att öka förmögenheten. (Nikkinen et al., 2002 s. 9)

Under mina studier inom företagsekonomi har jag inriktat mig på Financial management och i och med att jag jobbat på en bank i flera år, kändes det naturligt att göra mitt examensarbete om ett ämne, som relaterar till mitt jobb. Fastän arbetet gjorts ur ett studerandeperspektiv, präglas ändå arbetets uppbyggnad och innehåll av mina erfarenheter på banken. Ämnet valde jag också på grund av att det är väldigt intressant och dessutom förstod jag själv vikten med att spara först då jag började mitt arbete på banken. Jag önskar att någon tidigare skulle ha berättat åt mig hur viktigt det är att spara inför framtiden. Förhoppningsvis har denna undersökning en inverkan på att fler unga, speciellt

Arcadastuderande, skulle börja spara och fundera på olika alternativ som bankerna har att erbjuda.

Då man ser på Finland och dess åldrande befolkning samt den unga generationen besparings beteende är det viktigt att det skulle diskuteras mer om saken. De ungas ögon borde öppnas för att de skulle förstå orsaken till att det är viktigt att spara för en säker ekonomiskt tryggad framtid. Genom att undersöka hur studerande på Arcada, varav största delen är under 25 år, sparar och placerar sina pengar ger undersökningen en bekräftelse varför det bör diskuteras mer om saken. Härefter kommer undersökningen att lyfta fram orsaken till varför det är speciellt viktigt att spara och planera för framtiden.

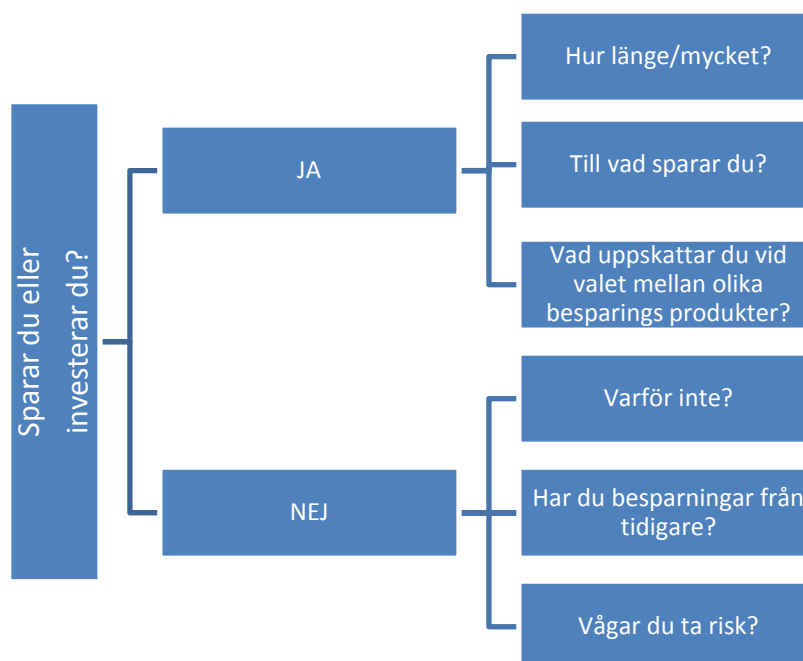
1.1 Syfte

Detta examensarbete undersöker Arcadastuderandes besparingar och placeringar. Syftet med arbetet är att få en uppfattning om hur Arcadas studerande sparar, huruvida de sparar regelbundet och orsakerna bakom

1.2 Problemformulering

Frågor som kommer att ställas under undersökningen:

- Hur och till vad sparar studerande på Arcada?
- Hur bra känner Arcadastuderande olika besparings- och placeringsalternativ?
- Hur länge är de färdiga att spara?
- Vad uppskattar studeranden då de funderar på olika alternativ inom sparande och placeringar?
- Vågar studerande på Arcada ta risk?

Figur 1. Examensarbetets problemformulering.

Reima Laakkonen (Nuorten säästäminen ja sijoittaminen, 2011) och Riina Joutsenvirta (Säästäminen ja sijoittaminen Huittisten säästöpankissa, 2013) har tidigare gjort liknande undersökningar. Laakkonen har undersökt ungas besparings- och placeringsbeteende i Norra Karelen yrkeshögskola. Hon har dessutom fokuserat endast på unga mellan 18-24 år och gjort arbetet som ett uppdrag till Joensuun Seudun Osuuspankki. Joutsenvirta har däremot gjort en allmän undersökning om besparingar och investeringar samt orsaker till att man inte sparar i Huittisten säästöpankki.

Hur mitt arbete kommer att avvika från dessa två arbeten är, att jag fokuserar på Arcadastuderande, det vill säga alla som studerar på Arcada har möjligheten att vara med i min studie, oberoende hur gammal han eller hon är. Dessutom är mitt arbete, enligt min kännedom, den enda liknande undersökningen som gjorts på huvudstadsregionen.

1.3 Avgränsning

Avgränsningen sker då jag bestämt mig att fokusera och undersöka Arcadastuderandes placeringar och besparingar. Antagningen är att största delen av den gjorda enkäten är unga mellan 18-25 år. Många gånger i sammanband med besparingar, diskuterars krediter, men i mitt arbete kommer jag att lämna dessa bort.

Arbetet kommer dessutom att endast ta upp de mest allmänna placerings- och besparingsalternativen, enligt vad bankerna erbjuder. Detta är orsaken till varför undersökningen inte kommer att gå in på strukturerade produkter, som obligationer eller andra komplicerade investerings produkter så som derivat och ETF:ar. Under hela arbetets lopp, kommer jag att utgå från vad jag lärt mig i mitt arbete på banken, speciellt vad unga personer förväntar sig då det diskuteras om besparingar och placeringar.

2 ARBETETS UPPBYGGNAD

Arbetet börjar med en inledning var efter jag förklarar syftet, problemformuleringen och berättar hur jag tänker avgränsa arbetet. Därefter kommer teoridelen, som är uppbyggd i tre olika delar. Först kommer jag att berätta i allmänhet om sparande samt olika besparingsalternativ, som till exempel depositioner och BSP-konton. Den andra delen av teorikapitlet berättar om placeringar och investeringar, medan den tredje delen beskriver portföljteorin, risk samt hur man väljer mellan olika placeringsalternativ. Efter teoridelen beskrivs metoden vartefter undersökningens resultat presenteras. Därefter analyseras resultaten i kapitel 8. Arbetet avslutas med diskussion, implikationer till företagsledningen samt förslag för fortsatt forskning.

3 SPARANDE

Ända sedan 2004 har finländarnas intresse för att spara varit starkt och det fortsätter att växa, sakta men säkert (Finanssialan Keskusliitto, 2013). Med sparande avses då konsumenten kan avstå från att konsumera en del av sin inkomst och i stället spara dem genom att till exempel deponera dem på ett bankkonto (Eklund 2012, s. 131). I allmänhet har finländarna ett starkt intresse för att spara och till och med 59 procent av befolkningen har besparingar eller investeringar av någon form (Finanssialan Keskusliitto, 2013).

Enligt en rapport som gjorts av Finansbranschens Centralförbund (FC) är sparandet allmänna i högre inkomstklasser och dessutom har yrkesmässig- och skolningsbakgrund en stor betydelse då det gäller sparandet. Det visar sig att studeranden, arbetarna (för detta arbetsklassen) och arbetslösa har normalt mindre besparingar, medan personer

med högre utbildning har i genomsnitt mer besparingar, än personer som endast gått grundskolan. (Finanssialan Keskusliitto, 2013)

Det finns flera olika sätt att spara på. Bankerna erbjuder en stor variant av besparingsformer och besparingsprodukter. Bankdepositioner eller insättning på konton avses som ett av den säkraste besparingsalternativen (Kallunki et al. 2003 s. 88). På Finansinspektionens websidor sägs det att ”de finländska depositionsbankerna är medlemmar i insättningsgarantifonden som ersätter de tillgångar som satts in på kontot upp till 100 000 euro om banken blir insolvent” (Finansinspektionen, 2012). Detta gör att depositionerna är riskfria eller har en mycket låg risk, eftersom insättningar som gjorts på konton är försäkrade ända upp till 100 000 euro. Det vill säga om banken går i konkurs, finns det en försäkring över att de deponerade pengarna kan återkrävas ända upp till 100 000 euro.

Fastän räntenivån för tillfället är väldigt låg, är besparingar i bankdepositioner fortfarande det allmännaste sättet att spara, men intresset för dem har inte vuxit sedan 2012 (Finanssialan Keskusliitto, 2013). Däremot har intresset för att spara i fonder och aktier vuxit. Till och med 19 procent av finländarna sparar i fonder, som är en ökning på två procentenheter från år 2012, medan 16 procent av finländare sparar i aktier (Finanssialan Keskusliitto, 2013). Bankdepositioner är lämpliga speciellt då det gäller kortfristig och fortlöpande besparing (Kallunki et al. 2003 s. 88).

3.1 Transaktionskonto, sparkonto och placeringskonto

Det allmännaste sättet att spara, för finländaren, är att deponera pengar på ett konto fastän räntenivån är tillfälligt väldigt låg (Finanssialan Keskusliitto, 2013). På ”Kauppalehti” nätsidor kan ses räntorna som olika banker erbjuder. De varierar stort mellan bankerna och är allt från 0 procent till 1,75 procent (Kauppalehti, 2013). Det bör ta i beaktande, att räntan i samma bank kan ändra dagligen och storleken på insättningen har en betydelse då räntan beräknas. Positivt med de olika depositionskonton är att det finns en möjlighet att diskutera med banken om villkorna (Finansinspektionen, 2012).

Transaktionskonto är ett konto som används mest för vanliga bankärenden. Lönen och andra inbetalningar så som pensionen och andra förmåner brukar deponeras på ett transaktionskonto. Det kan också användas som förvaltningskonto för placeringskonton eller

lån. Oftast brukar personer också ha andra tjänster anslutna till kontot så som nättjänst, betalningstjänst och kort för att kunna använda kontot. (Finansinspektionen, 2012)

Konton som är avsedda för sparande och placeringar är inte menade för daglig användning och de kan till exempel ha uttagsgränser. OP-Pohjola gruppen har på sitt tillväxt-räntekonto fyra stycken avgiftsfria uttag under ett kalender år, men villkoren kan också exempelvis vara att under en angiven period kan endast en viss summa utbetalas (OP-Pohjola, 2013A). Sparkonton kan vara löpande eller tidsbundna. Fortlöpande sparkonton är bra då det finns ett mål för besparingen, som kan till exempel vara en bostad, bil eller varför inte en resa. På sparkonton går det relativt lätt att spara en bestämd summa i månaden (Finansinspektionen, 2012). Som redan tidigare nämndes har bankdepositionerna ingen risk eller en väldigt liten risk.

3.1.1 Tidsbundet räntekonto

Ett tidsbundet räntekonto är ett säkert och tryggt sätt att få avkastning på sin placering. Storleken på insättningen samt räntan avtalas oftast på förhand, alltså vet placeraren exakt hur stor avkastning han eller hon kommer att få på sin placering i slutet av placeringstiden (OP-Pohjola, 2013B). Räntan varierar beroende på insättningssumman och placeringstiden. Ju längre placeringstiden och beloppet är, desto större ränta får placeraren (Finansinspektionen, 2012). I tabell 1 demonstreras hur mycket ränta olika banker gav den 21.11.2013 för beloppet 10 000 €

Tabell 1. En tabell över räntan som olika banker erbjuder på ett belopp av 10 000 euro (Kauppalehti, 2014).

Bank	datum	1 mån	3 mån	6 mån	12 mån	24 mån
Aktia	21.11.2013	1,00 %	1,00 %	1,00 %	1,00 %	1,10 %
Danske Bank	21.11.2013	0,13 %	0,22 %	0,50 %	0,80 %	0,90 %
Handelsbanken	21.11.2013		0,10 %	0,20 %	0,40 %	
Helsingin OP	21.11.2013	0,13 %	0,22 %	0,32 %	0,80 %	1,00 %
LähiTapiola Pankki	21.11.2013	0,12 %	0,22 %	0,52 %	0,90 %	0,95 %
Nordea	21.11.2013	0,10 %	0,15 %	0,35 %	0,90 %	1,00 %
S-Pankki	21.11.2013	0,12 %	0,16 %	0,31 %	0,58 %	0,67 %
Ålandsbanken	21.11.2013		0,20 %	0,30 %	0,70 %	

I tabellen kan klart ses skillnaden mellan räntorna som olika banker erbjuder. Aktia erbjuder 1,1 % för 24 månader medan S-Pankki erbjuder endast 0,67 % för samma tid.

Ett tidsbundet konto är ett placeringsalternativ där placeraren är bunden till att deponera ett belopp enligt den period som avtalats på förhand. Under placeringstiden är beloppet fastbundet och kan inte förbrukas förrän tidsperioden tar slut. Det går heller inte att ändra avtalsvillkoren i efterhand. Detta gör att ett tidsbundet konto inte lämpar sig för alla placerare, speciellt för dem som vill ha tillgång till sina tillgångar. Ifall besparingarna måste utbetalas, betalar inte banken någon ränta och andra kostnader så som straffkostnader för brutet kontrakt kan uppstå. (Finansinspektionen, 2012)

3.2 BSP-konto

BSP-konto, eller bosparpremier-systemet, är menat för unga mellan åldern 18-30 (OP-Pohjola, 2013C). Enligt lagen om bostadssparpremier 1 § är målet med ett BSP-konto att främja unga människors möjligheter att inskaffa sig en första ägarbostad. Kraven för att bli en bostadsspardeponent är, att innan besparingen börjar, har personen fyllt 18 men inte ännu 31 år. Det finns ändå ett undantag: om den ena parten i ett registrerat äktenskap redan fyllt 31 år, men den andra inte har, är det ändå möjligt att öppna ett gemensamt BSP-konto. Men de får inte tidigare ha ägt en bostad. Att äga en kvotdel av en bostad anses inte som att äga en lägenhet. (Lag om bostadssparpremier 1992/1634)

För att bli en BSP-sparare, är det första steget att ta kontakt med en bank, komma överens om ett möte och därefter kan ett BSP-konto öppnas. Då kontraktet diskuteras, gör banken en plan åt bostadsspardeponenten över depositionerna. Enligt lagen om bostadssparpremier 5 § bör deponenten under minst åtta kalenderkvartal göra en deposition mellan 150-3000 euro (OP-Pohjola, 2013C). Efter att 10 procent, som är lagstadgat enligt lagen om bostadssparpremier 5 §, av bostadens anskaffningspris är besparat och alla andra villkoren uppfylls, är deponenten berättigad till statligt räntestöd och till de återstående 90 procent av bostadens anskaffningspris som banken lånar. (OP-Pohjola, 2013C).

Att spara på ett BSP-konto ger många fördelar. Besparingarna ger bättre ränta, till och med 1 procent (OP-Pohjola, 2013C) årlig ränta (jämför med tabell 1) och dessutom fås en 4 procents tilläggsränta för kontots öppningsår och de fem följande åren (Nordea,

2013). Genom att uppfylla kraven på ett BSP-konto och vara berättigad till ett BSP-lån fås normalt bättre lånevillkor. Normalt ger banken lån upp till 70 procent av bostadens värde, medan med ett BSP kan statsborgen stiga upp till 90 procent (OP-Pohjola, 2013C). Dessutom fås statligt räntestöd, det vill säga om låneräntan överstiger 3,8 procent betalar staten 70 procent av den överskridande räntan (Nordea 2013; OP-Pohjola 2013C).

3.3 Försäkringssparande, pensionsförsäkring och pensions-sparande

Försäkringssparandet och pensionsförsäkringar går ut på att investera via försäkringsbolag, vilket betyder att försäkra något, alltså har investeraren en försäkring. Därför hör inte investeringarna som gjorts via ett försäkringsbolag till insättningsgarantifonden, vilket nämndes i kapitel 2. Försäkringssparande och pensionsförsäkringar är liknande produkter som bankerna erbjuder, men eftersom de är utgivna av försäkringsbolag, har de annorlunda lagstiftning, myndighetskontroll samt reglering. (Anderson & Tuhkanen 2004, s.245)

Sparförsäkringar lämpar sig bäst för långsiktigt sparande medan pensionsförsäkringar lämpar sig uttryckligen för pensionssparande. Försäkringssparande ger möjlighet till olika skatteförmåner, till exempel är pensionsförsäkringspremierna avdragbara i beskattningen ända upp till 5 000 euro (Börsstiftelsen, 2013 s.22). Beskattning kommer dock inte att ytterligare diskuteras i detta arbete, eftersom det ses som irrelevant.

Avkastningen på sparförsäkringen beror ofta på om det är frågan om traditionella försäkringar eller placeringsbundna försäkringar. Traditionella försäkringar brukar ofta ha en avkastningsgaranti, vilken utgörs av den allmänna räntenivån och är också beroende av försäkringsbolagets verksamhet. Ofta beräknar försäkringsbolag årligen en så kallad kundgottgörelse på garantiräntan. Därför kan investeraren ofta förvänta sig att få tillbaka den sparade mängden plus en avkastning från de traditionella försäkringarna. (Börsstiftelsen, 2013 s.22)

En person med en placeringsbunden försäkring har själv fått välja till vilket, av de olika erbjudna alternativen, avkastningsutvecklingen binds till. Det innebär ett val mellan

olika fonder, som diskuteras närmare i kapitel 3.1. Under försäkringstiden kan försäkringstagaren byta mellan olika fonder utan extra kostnader. (Börsstiftelsen, 2013 s.22)

Som redan tidigare nämntes, är pensionsförsäkringen avsett för att spara inför pensionen. Genom det komplementeras den lagstadgade pensionen. Den tidigaste åldern att gå i pension är 68 år enligt de nya avtalen, alltså kan pensionsförsäkringen utbetalas tidigast då. I allmänhet hör det dessutom en livförsäkring till pensionsförsäkringen. Då försäkringstagaren funderar på att ta en pensionsförsäkring bör han eller hon, utöver avkastningsmöjligheterna, ta reda på förvaltningskostnaderna, eftersom de kan minska på arvodet av försäkringen. Investeraren bör dessutom känna igen följderna av ändringar i betalningsplanen, annullering och avbrytning. (Börsstiftelsen, 2013 s.22)

Pensionssparande är en liknande produkt som pensionsförsäkring: ett sätt att spara inför framtiden eller närmare sagt inför pensionen. Då ett pensionssparningsavtal verkställs, är tillgångarna i allmänhet fastbundna ända tills deponenten blir pensionerad. Pengarna kan endast utbetalas vid speciella omständigheter, så som arbetslöshet eller invaliditet. Då ett pensionssparavtal undertecknas, sätts pengarna på ett sparkonto, som vidare placeras på olika investeringar, så som på bankdepositioner, fonder, index- och obligationslån eller aktier. (Alhonsuo et. Al., 2012 s. 310)

4 PLACERINGAR

Med att investera menas, att genom en kapitalinsats, som kan vara pengar eller andra resurser, förväntas en avkastning i framtiden. Avkastningen är en ersättning för två saker: pengarna har inte varit i investerarens förfogande och det finns inte en garanti för att den placerade summan fås tillbaka. (Nikkinen et al., 2002 s. 9)

4.1 Fonder

För tillfället är det nästpopuläraste besparingsalternativet, efter kontospargande, att spara i fonder. Under senaste åren har intresset för fondbesparing ökat och till och med 19 procent av finländarna sparar i fonder (Finansinspektionen, 2012). Fonderna har i allmänhet större avkastning än konton, speciellt för tillfället då räntorna är låga. ”Åt

många är månatligt fondplacering ett första steg mot placeringsvärlden” sägs det i Børsstiftelsens Placeringsfondguide (Børsstiftelsen 2012, s.3).

Vad avses med en placeringsfond? Det är en stor samling med pengar dit privatpersoner samt andra investerare kan sätta sina pengar. Det är alltid ett fondbolag som sköter om en placeringsfond (Nousiainen & Sundberg, 2009). Via en placeringsfond är det lättare att sprida sin placering, speciellt till utlandet och på objekt som i annat fall skulle vara omöjligt att få information över, nå eller göra direkta placeringar på (Børsstiftelsen 2012, s.3). Det finns en stor variation med olika fonder så som aktiefonder, korta och långa räntefonder, indexfonder och blandfonder som investerar i alla ovan nämnda. Dessutom är de delade i två grupper så som Børsstiftelsen berättar i deras placeringsfondsguide (Børsstiftelsen 2012, s. 9):

Finansinspektionen (eller en motsvarande myndighet) fastställer placeringsfondens stadgar, av vilka bland annat framgår vilken typ av placeringsfond det är fråga om samt vad för slags placeringspolitik den bedriver. Lagen om placeringsfonder delar in placeringsfonderna i två grupper: placeringsfonder som följer direktiv om placeringsfonder, dvs. I UCITS-placeringsfonder och specialplaceringsfonder.

Alla dessa fonder har olika avkastningsförväntningar, därför avviker också mängden risk från varandra. Det bör beaktas att risk och förväntad avkastning alltid går hand i hand: hög risk betyder högre avkastningsförväntningar medan låg risk betyder mindre avkastning. I kapitel 4 berättas mera om risktagande. (Børsstiftelsen 2012, s 5-10)

4.1.1 Korta och långa räntefonder

Korta räntefonder placerar tillgångarna på till exempel skuldförbindelser, bankernas placeringscertifikat, kommunernas kommuncertifikat och på företagens företagscertifikat. Dessa kallas också för kortfristiga penningmarknadsinstrument, vilka är föremål för den finska penningmarknaden (Børsstiftelsen 2012, s.9). Risken på korta räntefonder är liten, vilket betyder, att också avkastningsförväntningarna är låga. Detta gör att investeringar som görs på korta räntefonder oftast är kortfristigt och därför passar de bäst för besparing för en kort tid. Korta räntefondernas förvaltningsavgifter brukar vara de lägsta av alla fonder. Långa räntefonder placerar sina tillgångar på långsiktiga masslån och andra ränteinstrument. Avkastningen på långa räntefonder beror helt enkelt på den allmänna räntenivån. (Nikkinen et al. 2002, s. 19).

4.1.2 Aktiefonder och blandfonder

Så som namnet berättar, placerar aktiefonder sina tillgångar på aktier (berättas mer detaljerat i kapittel 4.2). De kan indelas på flera olika sätt: vissa placerar enligt objektens geografiska läge eller på företagens storlek medan andra placerar på en viss bransch, så som teknologi eller detaljhandel. Eftersom aktiefonder placerar i aktier, beror risken på vad placeraren investerar på: en fond som investerar i teknologi har större risk än en fond som investerar i detaljhandel. (Nikkinen et al. 2002, s. 19)

Idag kan en aktiefond investera i nästan vad som helst. Valet av en fond kan också göras utgående från etiska orsaker, det vill säga då investeras det i objekt som ”betonar det samhällliga ansvaret” enligt Börsstiftelsens placeringsfondsguide (Börsstiftelsen 2012, s.10)

Medan en aktiefond placerar endast på aktier, placerar en blandfond, som namnet säger, både i korta och långa fonder samt i aktiefonder. Bolaget som är ansvarig för fonden brukar ha en fondförvaltare som ansvarar över hur stor del av den totala fonden som investeras i aktier och hur stor del i masslån. När marknaderna ändrar sig, kan en förvaltare ändra på andelen av aktier eller masslån enligt deras egen syn. Genom att ha någon som aktivt förvaltar fonden, gör det det lättare för investerarna. Då behöver inte investeraren själv vakta sina placeringar, men då bör det tas i beaktning, att förvaltningsavgifterna för fonden växer. (Nikkinen et al. 2002, s. 19)

4.2 Aktier

En aktie är en ägarandel i ett aktiebolag. Då man äger aktier är skyldigheterna begränsade till tillgångarna som investerats och investeraren är inte automatiskt ansvarig över bolagets skyldigheter. Genom att äga aktier är investeraren berättigad till att få dividend och förmånen till att teckna nya aktier i en emission av aktier. Aktieägaren har rättigheten till att delta i bolagstämman och använda sin rösträtt. Oftast brukar en aktie ha en röst. (Alhonsuo et. Al., 2012 s. 303)

Aktier lämpar sig för personer som söker efter hög avkastning och som dessutom tål risk, alltså fluktuationer på marknaden som också kallas för volatilitet. På långsikt ger aktier som placeringsobjekt den bästa avkastningen. Aktiernas avkastning består av

vinstutdelning och värdestegring. För att kunna handla, det vill säga köpa och sälja, aktier behöver investeraren ett värdepappersförvar och ett värdeandelskonto. Värdeandelskontot kan öppnas via en bank mot en månadsavgift eller årsavgift, beroende på banken. Efter öppningen av värdeandelskontot kan investeraren handla på nätet, via sin egen nätbank, där största delen av handeln sker i dagläget. (OP-Pohjola, 2014)

4.3 Mass- och indexlån

På OP-Pohjolas websidor beskrivs mass- och indexlån som följande: ”I masskuldebrevs- och indexlånen förenas räntemarknadens stabilitet med aktiemarknadens avkastningsmöjligheter.”. På grund av detta lämpar de som investeringsobjekt för både placerare som vill undvika risk men också för mer riskbenägna investerare. (OP-Pohjola, 2013A)

Indexlån är mångsidiga, eftersom utbudet är väldigt varierande tack vare de underliggande tillgångarna, vilka indexlånens avkastning är bundna till. Avkastningen för indexlån kommer av utvecklingen på värdet av dessa underliggande tillgångar. Underliggande tillgångar kan vara ett referensindex, en referensindexkorg eller en aktiekorg, som bestäms på förhand. Genom indexlån har investeraren möjlighet att nå marknader som annars kunde vara problematiska att komma in på på egen hand. (OP-Pohjola, 2013B)

5 PLACERARPROFIL OCH PLAN AV PLACERINGAR

Då en investerare funderar på att placera, bör vissa saker beaktas. Ett av de viktigaste är investeringssituationen. Före placeringsbesluten fastställs, måste investeraren ta sin egen livssituation i beaktan, samt överväga hur den påverkar hans eller hennes risktolerans. Betoningen på placeringstiden blir viktigare, eftersom investeraren är tvungen att bestämma hur länge han eller hon är beredd att hålla sina tillgångar fastbundna. (Kallunki et al. 2003 s. 40-43).

Om investeraren vill investera i aktier eller fonder, finns det vissa saker som bör beaktas. Det viktigaste är placeringstiden, som det redan beskrevs i kapitel 4.2, så brukar in-

vesteringar på långsikt ge högre avkastning. Kortsiktig investering gör att värdet på investeringen kan fluktuera betydligt. (Kallunki et al. 2003 s. 40-43).

5.1 Investerarens risktagande

Det första och viktigaste skedet vid beslut av investering är identifiering av placerarprofilen, med andra ord, investerarens risktolerans. Med risktolerans avses att investeraren förstår att risk och avkastning går hand i hand och att placeringar med hög avkastning oftast har större risk. Dessutom, då investerarens risktolerans identifieras, vill banken veta hur investeraren hanterar möjliga förluster som kan uppkomma via investeringen. (Kallunki et al. 2003 s. 25-26).

Då det gäller placeringar och speciellt identifiering av placerarprofiler måste individualitet beaktas, nämligen vissa investerare har en högre risktolerans än andra, vilket innebär att de tolererar större fluktuationer av värdet av investeringen. Investerare med låg risktolerans oroar sig enbart över tanken av att värdet på den ursprungliga investeringen minskar. Om en investerare vill ha hög avkastning på sin placering måste han eller hon vara beredd att ta större risker, medan de som har en låg risktolerans för det mesta nöjer sig med en låg avkastning. Det är viktigt att förstå att varje investerare har sin egen personliga risktolerans och varje individ bör endast ta så mycket risk som den egna risktoleransen tål. (Kallunki et al. 2003 s. 23-26)

Risktoleransen kan delas i fyra olika kategorier: *väldigt låg risktolerans*, som innebär att kapitalinsatsen inte får minskas, det vill säga investeraren vill inte ta någon risk och avkastningen kommer att vara låg. *Låg risktolerans* strävar efter lite bättre avkastning men fortfarande med låg risk, den ursprungliga kapitalinsättningen kan minska en aning, om avkastning således kan bli större. *Medelhög risktolerans*, kan ta risk genom att den ursprungliga kapitalinsatsen minskar men då förväntas bättre avkastning. Personer med *hög risktolerans* förväntar sig hög avkastning och är beredda att ta stora risker fastän kapitalinsatsen skulle minska betydligt. (Kallunki et al. 2003 s. 32-34)

Ett bra sätt att få en uppfattning om hur mycket en investerare tål risk är att fråga frågan: "Hur mycket är jag beredd att förlora av min förmögenhet utan att jag riskerar min dagliga penninganvändning och inte förlorar nattsömnen?"

5.2 Diversifiering och portföljteori

En investerares portfölj är en samling av olika slags värdepapper och andra tillgångar så som bankkonton, stadsobligationer, aktier, guld, konstverk och allt sådant som kan mätas i pengar. Men hur väljer en investerare sin portfölj för att få den bästa möjliga avkastningen med den lägsta möjliga risken (Begg, 2008 s.263)? I början av 1950-talet introducerade Harry Markowitz sin portföljteori. Teorin betonar vikten av portföljer, risk och sambandet mellan värdepapper och diversifiering (Investopedia, 2013). Enkelt förklarat så betyder diversifiering att “inte sätta alla ägg i samma korg”. Risken för att fälla korgen och att äggen går sönder är större, ifall alla ägg är i samma korg, än om äggen är delade i flera korgar. Portföljteorin är väldigt uppskattad och många följer dess instruktioner (Begg, 2008 s.263).

En samlad portfölj är investeringar i flera olika värdepapper. Normalt föredrar alla investerare en portfölj med hög avkastning men ogillar hög risk. För att ta högre risk, måste investeraren också få högre avkastning på sin investering. (Begg, 2008 s.263)

5.3 Risk och måttet av risken

Risken kan delas i åtta olika kategorier: ränterisk, marknadsrisk, inflationsrisk, affärsrisk, finansiell risk, likviditetsrisk, valutarisk och landrisk. Dessa risker har en individuell påverkan beroende på värdepappret. Med *ränterisk* (eng. interest rate risk) avses då räntenivån förändrats och det varierar värdepapprets värde. Då alla andra faktorer hålls oförändrade och räntenivån stiger leder det till att värdepappren förlorar värde, medan om räntenivån sjunker stiger värdet på värdepappren. Detta är rakt bundet till hur priset på värdepapper räknas. (Nikkinen et al., 2002 s. 28-30)

Marknadsrisk (eng. market risk) är hela marknadens risk. Då svängningar i marknaden orsakar att värdet på värdepappret ändras, kallas det för marknadsrisk. Marknadsrisken påverkar mest aktier och deras avkastning. Marknadsrisken påverkas bland annat av den ekonomiska situationen, krig eller av förändringar i konsumentbeteende. *Inflationsrisk* (eng. inflation risk) är den risken, som är bunden till inflationen och som påverkar alla investeringar, på grund av att summan som investeras idag, inte garanterat är likvärd i

framtiden. Till och med de säkraste besparingsalternativen påverkas av inflationsrisken, eftersom inflationen alltid är osäker. (Nikkinen et al., 2002 s. 28-30)

Affärsrisken (eng. business risk) kallas risken, som är rakt bunden till en specifik industri. Till exempel har hotellbranschen en annorlunda affärsrisk än bankbranschen. *Finansieringsrisk* (eng. financial risk) är då företag tar skuld för att finansiera sina investeringar, detta gör att ju mera företaget har skuld desto större är finansieringsrisken. Med *likviditetsrisk* (eng. liquidity risk) avses hur svårt det är att finna köpare och säljare. Värdepapper som kan lätt säljas och köpas är likvida medan likviditetsrisken stiger i takt med fördröjningstiden vid försäljning. (Nikkinen et al., 2002 s. 28-30)

Valutarisk (eng. exchange rate risk) bör speciellt beaktas då det investeras utanför euroområdet. Då man investerar i främmande valuta och vill växla vinsterna tillbaka till sin egen valuta, kan det hända att man förlorar pengar på grund av ändringar i växelkurserna. När beslut om investeringar görs måste också *landrisken* (eng. country risk) beaktas. Beroende på landets politiska situation och finansiella stabilitet kan investeringen påverkas rejält. Utvecklingsländerna anses ha större risk än till exempel USA. (Nikkinen et al., 2002 s. 28-30)

Ett av måtten för risk är volatilitet, som berättar i procent, hur mycket värdet av värdepappret förväntas förändras, det vill säga den totala risken. Volatiliteten mäter marknadsprisets känslighet för förändringar. Om volatiliteten sägs vara 15, kan investeraren förvänta sig att om ett år är värdepapprets värde + eller – 15 procent från dess nuvarande värde. (Anderson & Ketonen 1997, 136.)

5.4 Valet mellan olika investeringsalternativ

Valet mellan olika investeringsalternativ är alltid väldigt individuellt och därför bör investeraren på förhand fundera över sin egen situation och göra sina beslut enligt det. När valet görs, bör risken, avkastningen, avgifterna och likviditeten funderas på. Beroende på sparmålen och spartiden, sätts risken som kan tas. Med räntesparandet avses ofta att investeringen hålls länge i ett och samma objekt. Om inga ändringar görs ända fram till förfallodagen, kallas investeraren till en passiv placerare. En aktiv placerare följer aktivt med vad som händer på marknaden, till exempel ränteändringar, och byter ofta investeringsobjekt, speciellt då ett fördelaktigt tillfälle framkommer. I tabell 2 de-

monstreras hur avkastningen skiljer sig mellan olika investeringsobjekt. (Kallunki et al. 2003 s. 24-30)

Tabell 2. En jämförelse mellan olika investeringsalternativ (Möttölä 2008, s.17).

Investeringsalternativ	Avkastningsförväntning/år	Risk	Beskattning	Speciella egenskaper
Bankdeposition	0-5 %	Väldigt liten risk pga. insättningsgarantin	30 % källskatt av räntan	Låg flexibilitet eftersom insättningstiden är bestämd på förhand
Försäkringssparande och pensionsförsäkring	4-10 %	Samma risk som i fonder. Investeringen är bunden under en låg period, avbrytning väldigt dyrt	Pensionsförsäkringen är avdragbara i beskattningen. Handel inom försäkringen skattefritt.	Brett urval. Avgifterna höga, men skatteförmånerna minskar deras nackdel
Fonderna	3-10 %	Från låg till hög, beroende på fonden. Fondernas risk är alltid mindre än enskilda värdepappers.	Försäljningsvinsten beskattas som kapitalinkomst. Försäljningsförlust avdragbara	Brett urval. Avgifterna mindre jämfört med försäkringssparandet. Handel möjligt med en dags varningstid.
Aktier	7-11 %	Enskild aktie har stor risk. Genom diversifiering minskar volatiliteten.	Försäljningsvinsten beskattas som kapitalinkomst. Försäljningsförlust avdragbara	Stora investeringar har mindre förvaltningsavgifter än fonderna

Så som tabellen visar, har olika besparingsalternativ olika avkastningsförväntningar. Aktier har i allmänhet bättre avkastning än till exempel bankdepositionerna. Dessutom avviker risken stort mellan de olika investeringsalternativen.

6 METOD

Då information samlas in via ett forsknings-, utrednings- eller utvecklingsarbete behövs resultaten bearbetas och analyseras. Beroende på undersökningens karaktär, väljs det mellan kvantitativa eller kvalitativa undersökningsmetoder. En kvalitativ undersökning handlar om en mängd metoder, från ostrukturerade intervjuer till textanalys, medan kvantitativ undersökningsmetod, förenklat sagt, handlar om att omvandla information till siffror och mängder. (Djurfeldt et al. 2009 s. 17)

En kvantitativ analys kunde beskrivas också som siffror och mängder, alltså faktorer som kan kvantifieras och sedan utgås ifrån, då en statistisk analys görs. Bland annat enkäter, experiment och intervjuer, utifrån det som man vill ha svar på, används som verktyg då något kvantitativt studerats. Därför bör undersökaren redan från början ha en klar bild om vad som han eller hon vill undersöka och genom det välja den lämpligaste undersökningsmetoden. Resultat eller kvantifierbart material med konkreta svar behandlas statistiskt och framställs bland annat i diagram, tabeller och grafer. (Patel & Davidson, 2003 s. 90-99)

6.1 Val av metod

För att utreda Arcadastuderandes besparingar och placeringar har jag genomfört en kvantitativ undersökning. Eftersom jag ämnade mäta vad Arcadastuderanden uppskattar då de funderar på olika alternativ inom sparande och placeringar, och dessutom hur och till vad de sparar, valde jag att göra en enkät (bilaga 1) för att undersöka fenomenet.

Jag anser att jag nått ett större antal respondenter via frågeformuläret, än vad jag skulle nått via intervjuer. Att använda ett frågeformulär som insamlingsmetod, är lämpligast för syftet, då undersökningen strävar till att få en allmän uppfattning om fenomenet, men inte nå en djupare förståelse. I denna studie kunde frågeformuläret besvaras av vem som helst som studerade på Arcada, alltså var populationen Arcadastuderande.

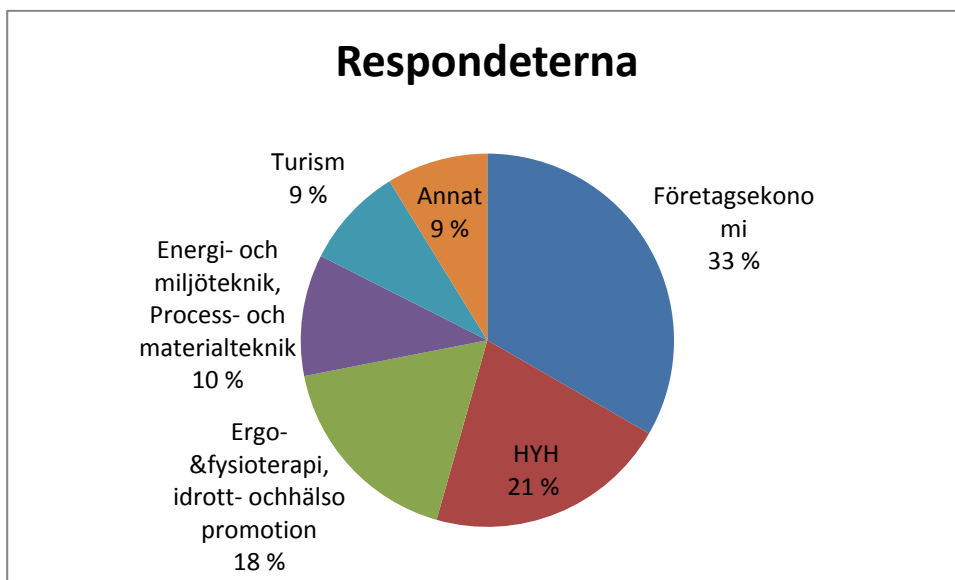
Fastän man får ett större urval via en enkätundersökning, betyder det inte att de är riskfria. Problem förekommer då undersökaren inte kan försäkra sig om alla respondenter har tagit enkäten på allvar. Dessutom finns det en risk för missförstånd om svarsalternativen är dåligt formulerade. Undersökaren kan inte heller veta hur bra respondenterna har bekantat sig med frågeformulären och ämnet det handlar om. Det finns även risken om att det inte fås in tillräckligt med svar, vilket leder till att statistiskt signifikanta resultat inte kan fås. (Hirsjärvi et al., 2000, s. 182)

6.2 Presentation av respondenter

Respondenterna består av studerande på Arcada, vilket motsvarar studiens avgränsning. Respondenterna utgörs av studenter som studerar kandidatexamen i: fysio- och ergote-

rapi, idrott- och hälsopromotion, vård, teknik, kulturproduentskap, turism och företagsekonomi. Dessutom var 21 % av respondenterna magisterstuderande. Mitt önskemål var att endast studeranden på ungdomsstadiet skulle ha besvarat enkäten, men eftersom alla studerande på Arcada hade samma möjlighet att besvara frågeformuläret, resulterade det i att 21 % av respondenterna avläggaer en högre yrkeshögskoleexamen (HYH) på Arcada, alltså studerar de inte på ungdomsstadiet.

Arcada har sammanlagt 2700 studenter, 17 olika utbildningar på kandidatnivå och fyra på magisternivå (Arcada, 2014).

Figur 2. Utdelning av respondenterna enligt utbildningsprogram.

Eftersom antalet svar blev litet, bestämdes det att inte skilja på respondenterna enligt utbildningsprogram, utan evaluera dem alla som studerande på Arcada. Orsaken till detta är att vissa utbildningsprogram hade endast en representant, vilket gör att det inte går att analyseras statistiskt. Fråga nummer 3 bestämdes alltså att förkastas och kommer inte att behandlas ytterligare i denna studie.

6.3 Tillvägagångssätt och utförande

Till en början hade jag tänkt göra en webbenkät, men eftersom svarsprocenten brukar vara väldigt låg, bestämde jag mig för att göra frågeformuläret i traditionellt pappersformat. Enkäten baserar sig på undersökningens teoretiska del och utarbetades på

Microdoft Word som sedan printades ut i pappersformat åt respondenterna. Innan enkäten delades ut gick jag grundligt igenom den med min handledare, samt lät några bekanta läsa igenom den.

Frågeformuläret består av totalt 14 frågor och inleds med en kort introduktion om undersökningens syfte. I inledningstexten lyfts det fram att alla svar behandlas anonymt. De första 3 frågorna är bakgrundsfrågor, vilka behandlar kön, ålder samt utbildningsprogram (varav fråga nummer 3 bestämdes att förkastas). Frågorna 4-6 handlar om ifall respondenterna sparar för tillfället eller inte, medan frågorna 7-9 handlar om de har besparingar från tidigare och hur de fått dessa besparingar. Fråga nummer 10 och 11 behandlar kännedom av olika besparings- och placeringsalternativ, samt om hur länge respondenterna vore beredda att spara i ett av de olika besparingsalternativen. Frågeformuläret avslutas med frågorna 12-14, som behandlar vad respondenterna uppskattar då de väljer mellan de olika besparingsalternativen, hur mycket de är benägna att ta risk och varifrån de fått information om olika besparingsalternativ.

Själva datainsamlingen genomfördes den 16.5.2014 på Stora torget i Arcadas utrymmen, samt i ett klassrum. På Stora torget delades frågeformulären ut åt slumpmässigt valda personer, med enda kravet, att de måste studera på Arcada, medan klassrummet blev valt genom att jag kontaktade en föreläsare och bad att få dela ut enkäten. Totala antalet deltagare i min undersökning var 57 stycken. Eftersom deltagarantalet blev så litet, bestämdes det att resultaten analyseras på Microsoft Excel.

6.4 Undersökningens validitet och reliabilitet

Validitet handlar om hur väl de frågor som ställts åt respondenterna ger svar på det som vill undersökas, eller kortare sagt, handlar det om giltigheten i det som mäts. Reliabilitet kan mätas på flera olika sätt, till exempel är undersökningen giltig, ifall två värderare kommer till samma resultat. Med validitet avses forskningsmetodens förmåga att mäta exakt det som undersöks. (Hirsjärvi et al., 2000, s. 312)

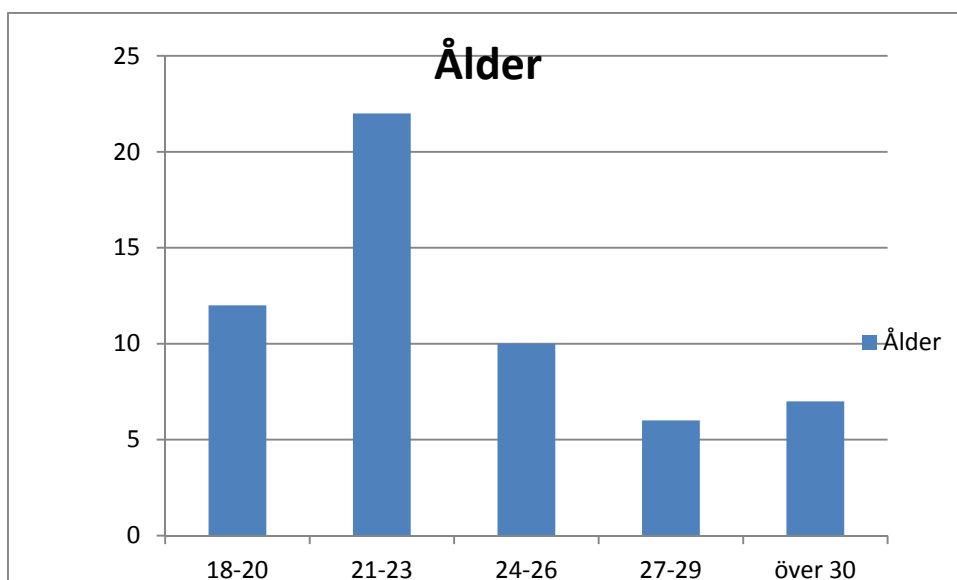
Denna undersökning kan hållas pålitlig och kompetent, eftersom många av respondenterna svarade på liknande sätt. Det vill säga att svaren nådde frågorna bra. Genom att fler svar skulle ha samlats in, kunde ha gjort undersökningen mer pålitlig

7 RESULTATREDOVISNING

I kapitel 6 kommer resultaten av min kvantitativa undersökning att bearbetas. Av totalt 14 frågor kommer endast 13 frågor att presenteras, eftersom fråga nummer 3 bestämdes att förkastas, som tidigare förklarats i kapitel 6.2. Resten av frågorna kommer att presenteras med hjälp av tabeller, figurer och text. Presentationen av resultaten kommer att följa samma struktur som frågeformuläret (bilaga 1).

7.1 Bakgrundsfrågor

I fråga nummer 1 behandlades respondenternas ålder och bland de 57 respondenterna var största delen mellan åldern 21-23. I figur 3 illustreras närmare uppdelningen av respondenternas ålder. 77 procent av respondenterna var i den önskade åldern, alltså mellan 18-26 år. I den andra frågan tillfrågades respondenternas kön och bland de 57 respondenter uppgick antalet kvinnor till 40 stycken (70 procent) och antalet män 17 (30 procent).

Figur 3. Ålder fördelning mellan respondenterna.

Fråga nummer 3 behandlade respondenternas utbildningsprogram men som redan i kapitel 5.2 framgick, kommer frågan inte att behandlas mer utan blev förkastad.

7.2 Sparar du? Hur? Till vad?

Fråga nummer fyra till sex behandlar ifall respondenterna sparar och om inte, varför inte? Medan det i frågorna 7-9 tillfrågades respondenternas tidigare besparingar och hur de kommit åt dessa besparingar.

Av alla 57 respondenter sparar till och med 70 procent för tillfället, men av dessa var det endast 33 procent som sparar regelbundet. Respondenterna som sparar regelbundet hade också möjligheten till att skriva ut hur mycket de sparar per månad. 15 respondenter svarade att de sparar mellan 30-1000 euro per månad. Den vanligaste sparsumman per månad var 50, 100 och 200 euro. För de 30 procent som svarade att de inte sparar, frågades orsaken och 95 procent svarade att de inte har råd, medan 5 procent svarade att de inte är intresserade. Vid analyseringen av frågan jämfördes dessutom könen med varandra. 70 procent av kvinnorna och 71 procent av männen svarade att de sparar för tillfället, som framgår i figur 4.

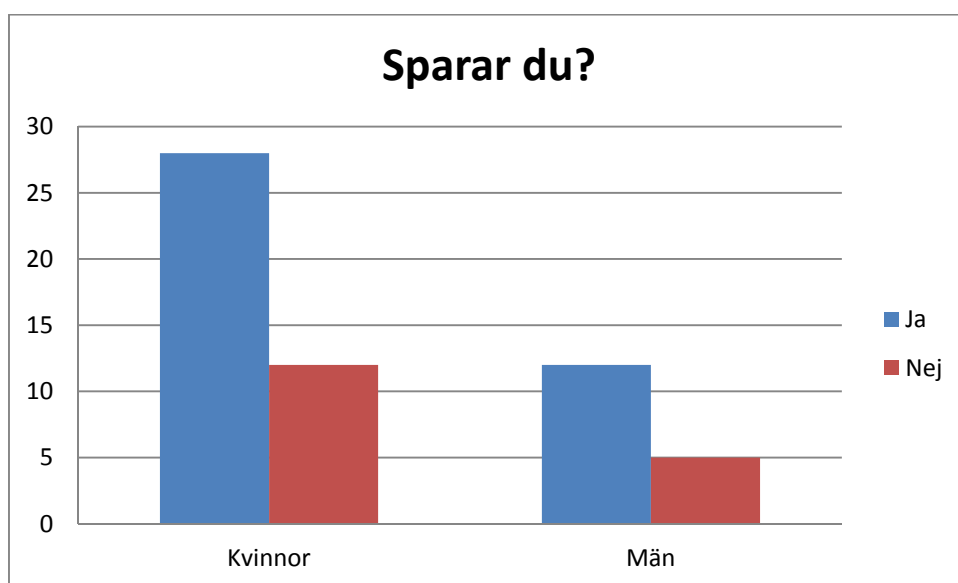

Figure 4. En fördelning om tillfällig besparing mellan kvinnor och män.

I fråga nummer 7, 8 och 9 behandlas det ifall respondenterna har besparingar från tidigare, hur de fått dessa besparingar och vad de sparar till. Fråga nummer 7, "har du besparingar från tidigare?", svarade 40 stycken att de har besparingar från tidigare. Av dessa var 10 stycken män och 30 kvinnor, alltså hade 10 kvinnor och 7 män inga besparingar från tidigare. Resultatet visar att kvinnor i allmänhet har mer besparingar än män,

eftersom 75 procent av kvinnorna hade besparingar från tidigare medan endast 56 procent av männen hade besparingar från tidigare.

Tabell 3. En fördelning mellan män och kvinnor om de har besparingar från tidigare.

Har du besparingar från tidigare?		
	Kvinnor	Män
Ja	30 (75 %)	10 (56 %)
Nej	10 (25 %)	7 (44 %)

För att ta reda på hur respondenterna har klarat av att spara, ställdes fråga nummer åtta. 42 respondenter svarade att de klarat av att spara pengar som de tjänat, till exempel genom att arbeta eller genom att ha fått veckopeng. En del svarade att föräldrarna sparar åt dem, medan endast två berättade att de ärvt sina besparingar. Ingen kryssade för ”annan sätt”, som var ett av de möjliga svarsalternativen.

Fråga 9 behandlar vad respondenterna sparar för, som demonstreras i tabell 5. I denna fråga kunde respondenterna välja mellan flera än ett svars alternativ. Av total 57 respondenter, lämnade 4 personer denna fråga tom. 31 stycken svarade att de sparar för framtida förutsedda behov, medan att spara för egen lägenhet var det nästpopuläraste målet att spara för. 19 personer sa att de sparar inför en resa medan 7 personer sparade för pensionen.

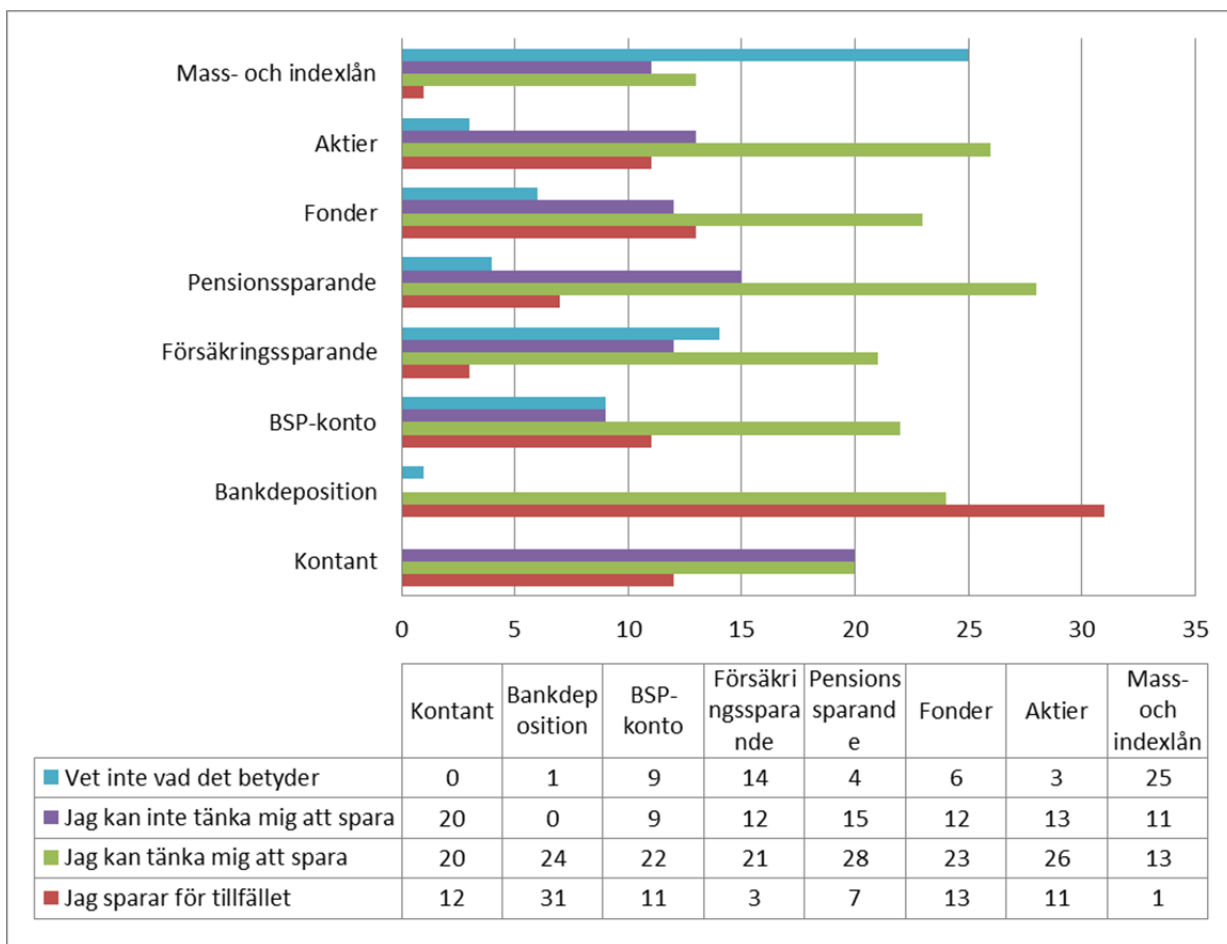
Tabell 4. Respondenternas svar vad de sparar för.

Framtida förutsedda behov	31
Egen lägenhet	23
Resa	19
För pensionen	7
Bil	0

7.3 Kännedom av de olika besparingsalternativen

I figur 4 jämförs hur bra Arcadastuderande känner till olika besparings- och placeringsalternativ, samt hur många som sparar i dem för tillfället och om de kunde tänka sig att spara i dem. Det vanligaste sättet att spara är i bankdepositionen det vill säga i ett konto på banken, medan det nästallmännaste sättet var att spara i fonder. Av alla 57 respondenter sparar till och med 31 personer för tillfället i bankdepositioner medan 24 personer kunde tänka sig att spara i bankdepositioner. 13 stycken sparar i fonder, medan 11 stycken sparar i både aktier och BSP-konto. Kontant, till exempel i spargrisen, sparar 12 stycken, medan 7 informerade att de sparar via pensionssparandet. Från figur 5 kan slutsatsen dras, att det minst populära sättet att spara är via försäkringssparandet samt mass- och indexlån. Endast sammanlagt 4 personer sparar i dessa för tillfället.

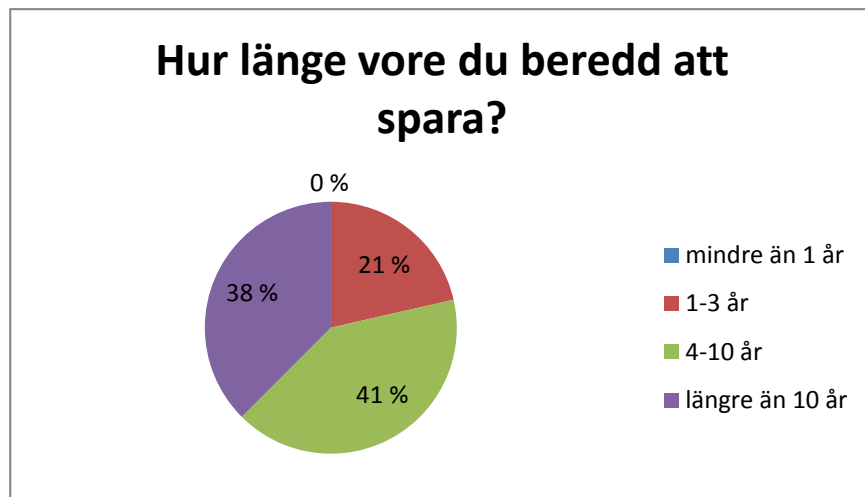
Av totalt 57 respondenter, kunde 20 stycken inte tänka sig att spara kontant, medan 20 stycken kunde tänka sig det som ett besparingsalternativ. 22 personer kunde tänka sig att spara i form av ett BSP-konto medan nio stycken inte kunde tänka sig att spara i form av ett BSP-konto. För försäkringssparande, pensionssparande, fonder och aktier blev resultatet mycket liknande då det gällde ”jag kan tänka mig att spara” och ”jag kan inte tänka mig att spara”. 12 stycken svarade att de inte kunde tänka sig spara i försäkringar medan 15 inte kunde tänka sig att spara inför pensionen. Men ändå kunde 21 stycken tänka sig att spara i försäkringar medan 28 stycken kunde tänka sig att spara för pensionen. I fonder och aktier kunde ett antal på 12 respektive 13 inte tänka sig att spara i, medan 23 respektive 26 var antalet för att man kunde tänka sig att spara. För mass- och indexlån svarade 11 stycken att de inte kunde tänka sig att spara i dem, medan 13 svarade att de kunde tänka sig att spara.

Figur 5. Kännedom över olika besparings och placerings alternativ mellan alla respondenter.

I allmänhet hade respondenterna en bra kännedom över olika besparings- och placeringsalternativ. Placeringsmetoden mass- och indexlån samt försäringssparande var de mest oklara besparings- och placeringsalternativen. Till och med 25 respondenter av 57 stycken visste inte vad mass- och indexlån är, medan 14 respondenter inte hade kännedom över försäringssparandet. BSP-konto eller bostadspremierkontot var okänt åt 9 stycken medan 6 stycken inte visste vad en fond är och 3 personer visste inte vad en aktie är. Endast en person visste inte vad en bankdeposition är. Alla kände till kontanter.

Figur sex visar hur länge respondenterna vore beredda att spara i olika besparings- och placeringsalternativ, som beskrevs i fråga nummer tio. Alla respondenter var beredda att spara längre än ett år. 12 stycken av 56 svarade att de vore beredda att spara mellan ett och tre år medan 23 informerade, att de vore beredda att spara mellan fyra och tio år. 21 stycken sade att de kunde spara längre än tio år. Det var en person som lämnade frågan tom.

Figur 6. En uppdelning i procent hur länge studerande på Arcada vore beredda att spara i olika besparings- och placeringsalternativ.

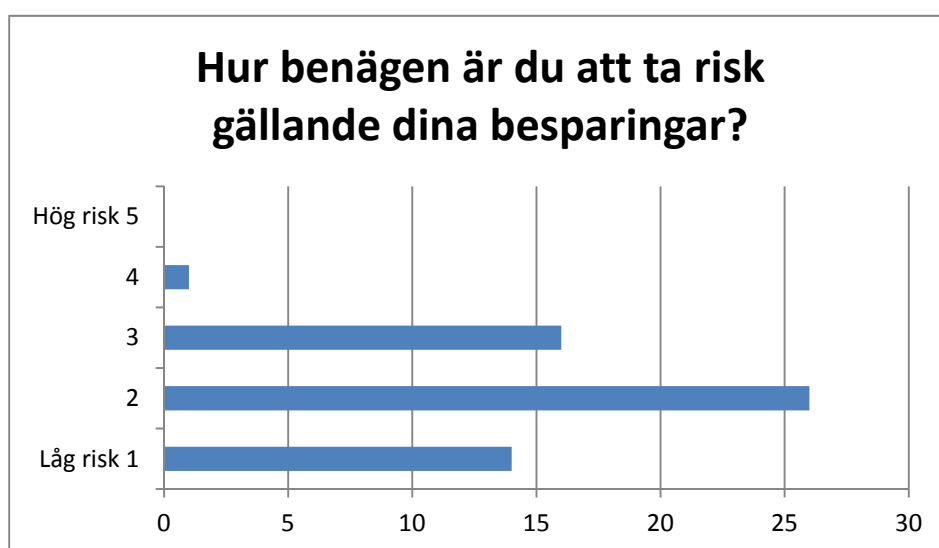
7.4 Uppskattning, risk och information

För att ta reda på vad respondenterna uppskattar, då de väljer mellan olika placerings- och besparingsalternativ, ställdes fråga nummer 12. I denna fråga kunde respondenterna välja flera än ett svarsalternativ. Av 57 respondenter ansåg 33 personer att det viktigaste vid valet av olika besparingsalternativ är säkerhet och riskfrihet. Lätthet samt att inte behöva binda sig till något ansågs också viktigt. Låga förvaltningsavgifter uppskattade elva stycken medan hög avkastning ville sju stycken ha. Ingen ansåg ”att få binda sig till något” som viktigt, då valet mellan olika besparings- och placeringsalternativ gjordes. Resultatet demonstreras närmare i figur 7.

Figure 7. Vad respondenterna uppskattar mest vid valet mellan olika besparings och placerings alternativ.

Fråga nummer 13 ställdes för att reda ut hur mycket risk respondenterna är benägna att ta gällande sina egna besparingar. Från en skala 1-5 var, 1 är låg risk och 5 hög risk, blev medeltalet mellan alla respondenter 2,07. I figuren nedan kan man se resultatet var majoriteten svarade 2 medan ingen var villig att ta hög risk.

Figur 8. Hur benägna respondenterna är att ta risk..

Sista frågan ställdes för att få en uppfattning om hur Arcadastuderande har fått information om olika besparings- och placeringsalternativ. I denna fråga kunde respondenterna välja fler än ett svarsalternativ och dessutom hade de möjligheten att skriva ut "ett annat sätt". Det allmännaste sättet att få information var via sin egen bank och via vänner och

bekanta. Tidningar och böcker hade ingen fått information ifrån, medan 14 stycken hade fått sin information från internet. Två personer berättade att de fått information via ett annat sätt, varav den andra jobbar på bank. Närmare uppdelningen kan ses i tabell 6.

Tabell 5. Hur respondenterna fått information över de olika besparingsalternativen.

Varifrån har du fått information om de olika besparingsalternativen?	
Från min egen bank	37
Internet	14
Böcker/tidningar	0
Vänner och bekanta	33
Annat sätt	2

8 ANALYS

Syftet med detta arbete var att underöka Arcadastuderandes besparingar och placeringar. I början av denna undersökning uppkom det att i allmänhet har unga och studerande mindre besparingar och förväntningen var att en stor del av respondenterna inte sparar.

För att besvara frågeställningen som presenterades i problemformuleringen, upprepar jag dem än en gång:

- Hur och till vad sparar Arcadastuderanden?
- Hur bra känner Arcadastuderande olika besparings och placerings alternativ?
- Hur länge vore studeranden färdiga att spara?
- Vad uppskattar studeranden på Arcada då de funderar på olika alternativ inom sparande och placeringar?
- Vågar de ta risk?

Till näst kommer jag analysera resultatet.

8.1 Hur och till vad sparar studerande på Arcada?

Undersökningens resultat visar att till och med 70 procent av respondenterna sparar, men endast 33 procent sparar regelbundet. Det allmännaste sättet för Arcadastuderande att spara var i bankdepositioner, som stämmer överens med rapporten som publicerats

av Finansbranschen Centralförbund (Finanssialan Keskusliitto, 2013). Att spara regelbundet tycker jag är viktigt och dessutom ju tidigare regelbundna besparingen påbörjas, desto mer har man i framtiden.

I mitt arbete på banken lyftes starkt fram vikten på regelbunden besparing. Orsaken till varför respondenterna inte sparar, var antingen att de inte hade råd eller att de inte var intresserade. Största delen av respondenterna sparade för framtida förutsedda behov. Jag hade förväntat mig att en större andel hade haft ett klart mål, som till exempel egen lägenhet. Det var en överraskningen att endast få personer sparade för tillfället i ett BSP-konto men över hälften var beredda att spara i ett BSP-konto i framtiden. Fastän staten uppmuntrar unga att spara via ett BSP-konto, som har väldigt bra villkor, var överraskningen stor, att endast 11 personen sparar för tillfället via det. Det vore mer lönsamt för personer som sparar i bankdepositioner att spara i BSP-kontot istället, på grund av högre ränta, plus tilläggsräntan, som fås för fem första åren, och dessutom är risken den samma som med bankdepositioner (se kapitel 3.2).

8.2 Hur bra känner Arcadastuderande olika besparings- och placeringsalternativ?

I allmänhet kan slutsatsen dras, att Arcadastuderande har en bra kännedom över olika placerings- och besparingsalternativ. Minst kännedom hade Arcadastuderande över mass- och indexlån samt försäkringsparande. Nästan hälften av respondenterna visste inte vad mass-och indexlån är. Mass- och indexlån är ett bra alternativ som en investering, eftersom där förenas räntemarknadens stabilitet med aktiemarknadens avkastningsmöjligheter.

8.3 Hur länge är de färdiga att spara?

Resultatet visade att till och med över 40 procent var beredda att spara mellan 4-10 år, medan alla var färdiga att spara längre än ett år. Detta är ett intressant resultat, eftersom enligt Finansbranschens Centralförbundets rapport (Finanssialan Keskusliitto, 2013), planerar endast 14 procent av Finlands befolkning sin framtid på långsikt medan 60 procent av personer under 25 år planerar sin ekonomi i kortare perioder än tre månader.

8.4 Vad uppskattar studerande då de funderar på olika alternativ inom sparande och placeringar? Vågar de ta risk?

Vid analyseringen av resultatet uppkom det att det mest uppskattade vid valet av olika besparingsprodukter är säkerhet och riskfrihet. Från en skala 1-5 var Arcadastuderande benägna att på en skala från 1 till 5, ta risk i medeltal endast 2,07, vilket betyder liten risk. Intressant att märka var, att sambandet mellan vad respondenterna sparar för och vad de uppskattar då de väljer mellan olika besparingsalternativ var i enlighet med varandra. Minst risk av alla besparings- och placeringsalternativ har bankdepositioner, som dessutom var det allmännaste sättet att spara på bland respondenterna.

8.5 Jämförelse mellan tidigare liknande undersökningar

I problemformuleringen beskrevs det att det har tidigare gjorts liknande undersökningar av Reima Laakkonen och Riina Joutsenvirta.

I Riina Joutsenvirtas undersökning hade unga mellan 18-25 mest intresse att spara, men ändå minst besparingar. Till och med 80 % av de som inte sparade för tillfället var unga (Joutsenvirta, 2013). I min undersökning, som bestod för det mesta av unga, var det till och med 70 % som sparade för tillfället det vill säga avviker resultaten från varandra. Till och med i årsrapporten som publiceras av Finansbranschens Centralförbund, berättas det att unga i allmänhet har mindre besparingar. Orsaken till att så många hade besparingar i min undersökning, kan eventuellt bero på att undersökningarna gjorts på olika orter.

Enligt Joutsenvirta är orsaken till varför unga inte sparar, att de inte har tillgångar, vilket överensstämmer med mitt arbete. I Joutsenvirtas undersökning uppkom det dessutom att kännedomen över BSP-kontot mellan respondenterna är svagt (Joutsenvirta, 2013).

Enligt Reima Laakkonen, har unga i allmänhet en bra kännedom över olika besparings- och placeringsalternativ. I min undersökning kom jag till samma resultat. Produkter som respondenterna hade minst kännedom över i min undersökning var index-och masslån, medan Laakkonen kom till resultatet att över hälften inte visste vad ett BSP-konto är (Laakkonen, 2011). Intressant är, att Laakkonen dessutom kom underfund med att största delen sparar för en egen lägenhet. Ett BSP-konto är det bästa alternativet då man sparar

för en lägenhet. Det är intressant att både Laakkonen och Joutsenvirta kommit till samma resultat som jag, det vill säga att BSP-kontot borde diskuteras mer.

Enligt Laakkonen uppskattar unga mest riskfrihet och hög avkastning då de väljer mellan olika besparings- och placeringsalternativ (Laakkonen, 2011). Det strider mot teorin, eftersom då man förväntar sig hög avkastning, bör investeraren vara beredd att ta mera risk. Resultatet är också intressant på grund av att jag kom fram till ett resultat där respondenterna uppskattar riskfrihet och säkerhet.

9 DISKUSSION OCH SLUTSATSER

Under arbetets gång kan jag dra slutsatsen att jag fick en bra överblick om Arcadastuderandes besparingar och placeringar. Dessutom lärde jag mig under processen, att de har en bra allmän kännedom över olika besparings- och placeringsalternativ. Överraskande var, att många sparar för tillfället och därför kan jag inte komma med rekommendationer om hur ämnet borde diskuteras mer. Vad jag kunde rekommendera däremot är, att diskutera mera om olika alternativ som finns på marknaden. Mass- och indexlån, som många inte visste om, är ett bra sätt att spara.

Själva utförandet av undersökningen var inte totalt problemlöst, eftersom det först var meningen att göra en webbenkät, men eftersom svarsprocenten brukar var låg, förkastades den idén. På grund av kort tidsram för datainsamlingen, var det endast 57 stycken som besvarade enkäten. Målet var att insamla 50-100 enkäter. Men lyckligtvis är 57 stycken statistiskt sett tillräckligt ett stort antal för kompetent analysering.

Vad som överraskade mig mest, är att de två tidigare undersökningarna kommit fram till att unga i allmänhet har mindre besparingar. Vad jag undrar är, att hur det kommer sig att så många på Arcada har besparingar. Kanske det kan bero på tvåspråkigheten eller olika uppväxtorter. Detta är ett fenomen som vore väldigt intressant att studera vidare, till exempel genom kvalitativa intervjuer.

I allmänhet kan jag säga att hela arbetsprocessen var intressant. Fastän vissa komplikationer förekom, så som att planen att göra arbetet som ett uppdrag åt en bank förkastades. Jag tror arbetet hade varit ännu mer intressant, om det gjorts som ett uppdrag åt en

bank, som sedan skulle ha kunnat utnyttja resultatet i praktiken. Om jag hade gjort arbetet som ett uppdrag åt en bank, kunde jag ha fokuserat på deras kunder och via det fått en överblick om vad kunderna förväntar sig, då det gäller besparingar och placeringar. Resultatet kunde då ha används för att utveckla deras sätt att marknadsföra produkter åt kunderna. Därför har detta arbetet bra grunder för fortsatta forskningar, speciellt som ett uppdrag åt en bank.

Även resultatet som uppkom i mitt examensarbete, kan bankerna utnyttja. Speciellt det, att så få av respondenterna för tillfället sparar i ett BSP-konto eller överhuvudtaget känner till produkten. Ur resultatet kan föreslås bankerna borde lyfta fram BSP-kontot och dess fördelar mer. Genom att göra det, väcker det ungas intresse för besparingsalternativet och med det samma ökar kännedomen över produkten.

Dessutom föreslår jag att bankerna skulle fokusera mer på att marknadsföra riskfria alternativ åt unga, eftersom resultatet visar, att det är vad de uppskattar mest. Genom att erbjuda produkter som unga uppskattar, kunde bankerna eventuellt få fler unga att spara och varför inte också att deponera större summor.

KÄLLOR

Alhonsuo, Sampo; Nilsén, Anne; Nousiainen, Satu; Pellikka, Tuula & Sundberg, Sirpa. 2012, *Finanssitoiminnan käsikirja*. 2 uppl., Jyväskylä: Bookwell Oy, 329s.

Anderson, N. & Ketonen, J. 1997. *Sijoita Viisaasti*. Helsinki: Verotieto Oy

Andersson, Nicholas & Tuhkanen Jorma. 2004, Helsinki: Edita Prima Oy, 357s.

Arcada. *Högskolan för livet*. 2014 Tillgänglig:

<http://www.arcada.fi/sv/utbildningar-och-studier> Hämtad: 7.7.2014

Begg, David; Fischer Stanley & Dornbush Rudiger. 2008, *Economics*. 9 uppl., New York: McGraw-Hill Higher Education, 776s.

Börsstiftelsen. 2012, *Placeringsfondsguide 2012*. Helsingfors: Börsstiftelsen i Finland, 39 s.

Börsstiftelsen. 2013, *Placerarens ränteguide 2013*. Helsingfors: Börsstiftelsen i Finland, 47 s.

Djurfeldt, Göran; Larsson, Rolf & Stjärnhagen, Ola. 2009, *Statistisk verktygs-låda- samhällsvetenskaplig orsaksanalys med kvantitativa metoder*. 8 uppl., Lund: Studentlitteratur AB, 508s.

Eklund, Klas. 2012. *Vår Ekonomi – En introduktion till samhällsekonomin*. 12 uppl., Lettland: Norstedts Förlagsgrupp AB, 352s.

Finanssialan Keskusliitto. *Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat*, tekstira-portti kevät 2013. Tillgänglig:

http://www.fkl.fi/materiaalipankki/julkaisut/Julkaisut/Saastaminen_luotonkaytto_ja_maksutavat_2013.pdf Hämtad: 22.11.2013

Finansinspektionen. *Transaktionskonto och sparkonto*, publicerad 6.2.2012.

Tillgänglig:

http://www.finanssivalvonta.fi/se/Finanskund/Finansiella_produkter/Konton_och_insattningar/Konton/Pages/Default.aspx#.Uo9AsOL93X4 Hämtad: 22.11.2013

Hirsjärvi, S; Remes, P & Sajavaara, P. 2000, *Tutki ja kirjoita*. Helsinki: Tammi 213 s.

Investopedia. 2013A, Sökord: Definition of Harry Markowitz. [www] Tillgänglig:

<http://www.investopedia.com/terms/h/harrymarkowitz.asp> Hämtad: 24.10.2013

Joutsenvirta, Riina. 2013, Säästäminen ja sijoittaminen Huittisten Säästöpankissa. Satakunnan ammattikorkeakoulu, 40 s.

Kauppalehti. 2013, *Korot*. Tillgänglig:

<http://www.kauppalehti.fi/5/i/porssi/korot/index.jsp?selected=talletuskorot> Hämtad: 28.11.2013

Lag om bostadssparpremier (30.12.1992/1634)

Laakkonen, Reima. 2011, *Nuorten Säästäminen ja sijoittaminen*. Pohjois-Karjalan Ammattikorkeakoulu, 35 s.

Möttölä, Matias. 2008, *Rahaa rahastoilla*. Helsinki: HS kirjat

Nikkinen Jussi; Rothovius Timo & Sahlström Petri. 2002, *Arvopaperisijoittaminen*. Vantaa: WSOY, 244 s.

Nordea. 2013, *BSP-konto*, 2013. Tillgänglig:

<http://www.nordea.fi/Privatkunder/Besparingar/Sparkonton/BSP-konto/873732.html?searchPhrase=bsp&bb=0> Hämtad: 14.11.2013

Kallunki Juha-Pekka; Martikainen Minna & Niemelä Jaakko. 2003, *Ammattimainenen sijoittaminen*. Jyväskylä: Talentum Media Oy, 301 s.

OP-Pohjola. 2013A, *Jämför konton*. Tillgänglig:

<https://www.op.fi/op/privatkunder/konton-och-betalningar/jamfor-konton?id=15250&srcpl=8&kielikoodi=sv> Hämtad: 28.11.2013

OP-Pohjola. 2013B, *Tidsbundet räntekonto*. Tillgänglig:

<https://www.op.fi/op/privatkunder/konton-och-betalningar/avkasting-pa-dina-besparingar/tidsbundet-rantekonto?id=15121&kielikoodi=sv&srcpl=3> Hämtad: 28.11.2013

OP-Pohjola. 2013C, *Ett eget hem med BSP*, modifierad 14.11.2013 Tillgänglig:

<https://www.op.fi/media/liitteet?cid=171725481&srcpl=4> Hämtad: 14.11.2013

OP-Pohjola. 2014. *Aktier, ETF:er och derivat*, Tillgänglig:

<https://www.op.fi/op/privatkunder/sparande-och-placering/aktier,-etf:ar-och-derivat?id=36100&srcpl=8&kielikoodi=sv> Hämtad: 8.7.2014

OP-Pohjola. 2014, *Mass- och indexlån*, Tillgänglig:

<https://www.op.fi/op/privatkunder/sparande-och-placering/masslan?id=36400&srcpl=1&kielikoodi=sv> Hämtad: 23.4.2014

OP-Pohjola. 2014, *Pohjolas indexlån*, Tillgänglig:

<https://www.op.fi/op/privatkunder/sparande-och-placering/pohjolas-indexlan?cid=171443214&kielikoodi=sv&srcpl=3>

Hämtad: 23.4.2014

Patel, Runa & Davidson, Bo. 2003, *Forskningsmetodikens grunder*. Lund, Studentlitteratur AB, 150.

BILAGOR

Bilaga 1 Frågeformulär

En kort förfrågan om Arcada studerandes besparingar och placeringar

Hej alla Arcada studeranden!

Jag heter Senja Elovaara och håller på att göra mitt slutarbete och skulle nu behöva din hjälp! Syftet med denna undersökning är att få en uppfattning om hur Arcadas studeranden sparar och placerar sina pengar. Genom att svara på några frågor får jag materialet jag behöver för att slutföra mitt slutarbete. Hoppas så många som möjligt kan svara på frågeformuläret. Alla svar behandlas konfidentiellt. Om du vill ha mera information: elovaars@arcada.fi

1. Ålder

- 18-20
- 21-23
- 24-26
- 27-29
- över 30

2. Kön

- Kvinna
- Man

3. Utbildningsprogram

4. Sparar du?

- Ja
- Nej

5. Om du svarade ja i ovan nämnda frågan, sparar du regelbundet?

- Ja
- Nej
- Om du svarade ja hur mycket per månad? _____

6. Varför sparar du inte? Svara endast i denna fråga om du svarade nej i fråga 4.

- Har inte råd
- Ser inte behovet
- Har inte tillräckligt med information om de olika besparingsalternativen
- Är inte intresserad
- En annan orsak _____

7. Har du besparingar från tidigare?

- Ja
- Nej

8. Hur har du kunnat spara?

- Föräldrarna har sparat
- Arv
- Egna besparingar (t.ex. jobb, veckopeng)
- Annan sätt _____

9. Om du sparar tillfälligt, vad sparar du för?

- Egen lägenhet
- Bil
- Resa
- För pensionen
- Framtida oförutsedda behov

10. Kännedom av olika besparings och placerings alternativen

	Jag sparar för tillfället	Jag kan tänka mig att spara	Jag kan inte tänka mig att spara	Vet inte vad det betyder
Kontant (t.ex spargris)	☐	☐	☐	☐
Bank deposition (transaktion-, spar- och tidsförbundenkonto)	☐	☐	☐	☐
BSP- konto (bostadssparpremier- konto)	☐	☐	☐	☐
Försäkringssparande	☐	☐	☐	☐
Pensionssparande	☐	☐	☐	☐
Fonder	☐	☐	☐	☐
Aktier	☐	☐	☐	☐
Mass- eller indexlån	☐	☐	☐	☐

11. Hur länge vore du beredd att spara i ett av de ovan nämnda alternativen?

- Under 1 år
- 1-3 år
- 4-10 år
- Längre än 10 år

12. Vad uppskattar du mest då du väljer olika besparings alternativ?

- Hög avkastning
- Låga förvaltningsavgifter
- Lätthet
- Säker/ riskfri
- Att inte behöva binda sig till något (t.ex. man får ta ut pengarna endast vid en viss tidpunkt)
- Att få binda sig till något (för att inte använda pengarna)

13. Hur benägen är du att ta risk gällande dina besparingar? (skala 1-5, 1=ingen risk 5= hög risk)

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

14. Varifrån har du fått information om de olika besparingsalternativen?

- Från min egen bank
- Internet
- Böcker/ tidningar
- Vänner och bekanta
- Via utbildningen
- Anna, varifrån? _____

TACK FÖR SVAREN!